

моральних цінностей у суспільстві. Можна констатувати, що світова співдружність розглядає корупцію на сучасному етапі як одну з найбільших загроз правопорядку, демократії, правам людини, чесності та соціальній справедливості, яка заважає економічному розвитку і становить реальну загрозу моральним засадам суспільства.

Список використаних джерел:

1. Андрианов В.Д. Коррупция как глобальная проблема: история и современность / В.Д. Андрианов. – Москва: Экономика, 2011. – 304 с.
2. Гриб В.Г., Окс Л.Е. Противодействие коррупции: учеб. пособие / В.Г. Гриб, Л.Е. Окс. – Москва: Московская финансово-промышленная академия, 2011. – 192 с.
3. Мельник М.І. Корупція: проблеми визначення сутності і поняття // Вісник Академії правових наук України. – Харків. – 1997. – № 3(10). – С. 79.
4. Національна антикорупційна стратегія на 2011–2015 рр. : Указ Президента України від 21 жовтня 2011 року № 1001/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
5. Ортинський В. Л. Соціально небезпечна система: нелегальна економіка – організована злочинність – корупція (закономірності функціонування) / В. Л. Ортинський // Вісн. Львів. ін-ту внутр. справ. – Львів : Львів. ін-т внутр. справ при НАВС України. – 2003. – Вип. 3. – С. 8–14.

Шевчук О.М.,

*к.ю.н., асистент кафедри адміністративного
права та адміністративної діяльності*

*Національного університету «Юридична академія
України імені Ярослава Мудрого»*

ПОВНОВАЖЕННЯ СУБ'ЄКТІВ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН І ПРЕКУРСОРІВ

Незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів належать до глобальних проблем сучасності. Одним із заходів протидії незаконного обігу є державний контроль в цій сфері. Важливе суттєве значення для практичної організації та правового регулювання державного контролю у сфері обігу наркотичних засобів мають повноваження суб'єктів, які забезпечують такий контроль.

Науковці пропонують різні критерії класифікації державного контролю. Так, Ю. П. Битяк класифікує контроль за такими критеріями, як: органи, які його здійснюють; сфера діяльності, яка підлягає контролю; форми його проведення та ін. [1, с. 239]. С. В. Ківалов та Л. Р. Біла вказують, що державний контроль можна класифікувати залежно від його змісту чи напрямків здійснення на банківський, податковий, фінансовий, статистичний контроль за дотриманням антимонопольного законодавства, контроль за виконанням управлінських рішень та ін. [2, с. 71]. В. М. Гаращук до критеріїв класифікації контролю відносить: 1) органи, які його здійснюють; 2) підконтрольні об'єкти; 3) сферу діяльності, яка підлягає контролю; 4) предметну сферу діяльності, яка підлягає контролю; 5) форми проведення; 6) напрямки втручання в оперативну діяльність підконтрольної структури; 7) ступінь втручання в оперативну діяльність підконтрольного органу; 8) час його проведення; 9) обсяг видів діяльності підконтрольної структури, які досліджуються [3, с. 195]. На наш погляд, найбільш практичне значення має класифікація державного контролю залежно від суб'єктів його здійснення. Крім того, на нашу думку, суб'єкти у сфері обігу наркотичних засобів можуть бути поділені на дві групи: (а) безпосередні суб'єкти, що здійснюють державний контроль у сфері обігу наркотичних засобів; (б) інші суб'єкти у сфері обігу наркотичних засобів.

Слід погодитися з думкою І. М. Гриненко, який вказує, що юридичне обмеження використання наркотичних засобів, обумовлено такими чинниками, як доцільність їх використання у медичній практиці, небезпечність для здоров'я людини та розповсюдженість як предмету зловживання, а Список 3 таблиці I та Списку 1 та 2 таблиці IV – використання у промисловості та можливість використання при незаконному виробництві наркотичних засобів [4]. Крім того, вкажімо, що законний обіг є не тільки об'єктом цивільно-правового, адміністративно-правового регулювання, а й самостійним об'єктом кримінально-правової охорони в частині встановлення кримінальної відповідальності за порушення правил законного обігу наркотичних засобів [5, с. 36]. Отже, особливістю об'єктів державного контролю в сфері законного обігу наркотичних засобів є можливість його використання у незаконній практиці.

Так, контроль здійснюється Державною службою України з контролю за наркотиками (далі – ДСКН України), МВС України, митними органами України, іншими органами виконавчої влади в межах їх повноважень, визначених законом (ст. 31) [6]. Відповідно до п. 45 «контроль за виконанням суб'єктами господарювання вимог законодавства у сфері обігу наркотичних засобів, здійснюється ДСКН України, МОЗ України, МВС України, СБ України, Держмитслужбою та іншими органами у межах їх повноважень» [7].

Отже, особливістю суб'єктів, що забезпечують державний контроль в сфері законного обігу наркотичних засобів, є їх багатосуб'єктність.

Розглянемо контрольні повноваження на прикладі ДСКН України. Так, ДСКН України здійснює державне регулювання та контроль за обігом наркотичних засобів (п. 3), а саме: визначає порядок контролю та здійснює контроль за дотриманням юридичними особами ліцензійних умов у цій сфері (пп. 10 п. 4); визначає обсяги квот (пп. 13 п. 4); готує та вносить порядок провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів та контролем за їх обігом (пп. 13 п. 4); вживає заходів щодо усунення порушень, виявлених під час здійснення такого контролю (пп. 17 п. 4); здійснює контроль за дотриманням порядку знищення наркотичних засобів (пп. 18 п. 4); контролює діяльність територіальних органів ДСКН України (п. 3 п. 5) [8].

Стосовно суб'єктів протидії незаконному обігу наркотичних засобів, то законодавець покладає протидію незаконному обігу наркотичних засобів на МВС України, СБ України, Генеральну прокуратуру України, Держмитслужбу, Державну прикордонну службу, ДСКН України та інші компетентні органи виконавчої влади (ст. 3) [9]. Для більш повного з'ясування переліку вищенаведених суб'єктів доцільно розглянути погляди науковців з цих питань. Так, Д. О. Штанько умовно поділяє їх на дві групи залежно від кола їх повноважень: правового регулювання (КМ України, Комітет з контролю за наркотиками при МОЗ України, Департамент боротьби з незаконним обігом наркотиків МВС України, СБ України, Держмитслужба України і т. д.); охорони здоров'я та соціального обслуговування (МОЗ—України, мережа центрів реабілітації й ресоціалізації наркозалежної молоді) [10, с. 120]. М. П. Легецький вказав на такі суб'єкти діяльності державних органів, боротьби з наркоманією серед неповнолітніх, як: Національна Координаційна рада боротьби з наркоманією при КМ України; Комітет по контролю за наркотиками при МОЗ України; Координаційні ради з питань профілактики та боротьби з наркоманією при виконавчих комітетах та держадміністраціях в областях, містах, районах, районах у містах; Міжвідомчий науково-дослідний центр з проблеми боротьби з наркоманією; Регіональні центри медико-соціальної реабілітації та лікування хворих на наркоманію; наркологічні диспансери; наркокабінети; лікувально-трудова профілакторія для хронічних алкоголіків і наркоманів; підрозділи СБ України по боротьбі з міжнародним наркобізнесом, Департамент по боротьбі з незаконним обігом наркотиків МВС України та управління ГУ МВС, УВС, УВСТ [11, с. 148]. А. П. Закалок відносить до суб'єктів протидії незаконному обігу наркотиків: Президента України, Верховну Раду України та КМ України; Міністерства та ін.; Комітет з контролю за наркотиками при МОЗ України; органи прокуратури України; державні

органи, підприємства та установи, діяльність яких пов'язана із обігом наркотиковмісних рослин [12, с. 40]. А. М. Волощук пропонує таку класифікацію органів державної влади, що здійснюють протидію незаконному обігу наркотичних засобів: міжнародні органи та організації; міжвідомчий координаційний орган; правоохоронні органи; органи судової влади; органи охорони здоров'я та соціального обслуговування; громадськість; інші органи [13]. На нашу думку, протидію незаконному обігу наркотичних засобів здійснюють МВС України, СБ України, Генеральна прокуратура України, Держмитслужбу України, Державна прикордонна служба, ДСКН України, МОЗ України, міжнародні органи та організації та інші компетентні органи.

Дослідження органів державної влади, які забезпечують державний контроль у сфері обігу наркотичних засобів, та з'ясування їх повноважень можуть стати підґрунтям для подальшого теоретичного дослідження контрольної діяльності щодо наркотиків.

Список використаних джерел:

1. Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Богуцький [та ін.]. – Х.: Право, 2010. – 624 с.
2. Ківалов С. В. Адміністративне право України [навч.–метод. посіб.] / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла. – Одеса: Фенікс, 2008. – 388 с.
3. Гаращук В. М. Теоретико-правові проблеми контролю та нагляду у державному управлінні: дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.07 / Гаращук Володимир Миколайович. – Х., 2003. – 412 с.
4. Гриненко І. М. Правоохоронне забезпечення легального обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів / І. М. Гриненко // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://pravoznavec.com.ua/period/article/3160/%C3>
5. Насонов А. Н. Административно-правовое регулирование оборота наркотических средств и психотропных веществ: дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.14 / Насонов Александр Николаевич. – М., 2008. – 202 с.
6. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 15.02.1995 р., № 60/95-ВР // ВВР. – 1995. – № 10. – Ст. 60.
7. Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом: постанова КМ України від 3.06.2009 р., № 589 // ОВУ. – 2009. – № 44. – Ст. 1477.
8. Положення Державної служби України з контролю за наркотиками: Указ Президента України від 13.04.2011 р., № 457/2011 р. // ОВУ. – 2011. – № 29. – Ст. 1263.

9. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: закон України від 15.02. 1995 р., № 62/95 – ВР // ВВР. – 1995. – № 10. – Ст. 62.

10. Штанько Д. О. Організаційно-правові засади протидії незаконному обігу наркотичних засобів та психотропних речовин серед молоді: дис. канд. юрид. наук: спец.: 12.00.07 / Штанько Дмитро Олександрович. – Х., 2003. – 185 с.

11. Легецький М. П. Адміністративно-правові заходи протидії правопорушенням, вчиненим неповнолітніми, у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / Легецький Микола Петрович – К., 2004.–208 с.

12. Наркозлочинність: кримінологічна характеристика та запобігання: [наук.- практ. посіб.] / за заг. ред. А. П. Закалюка. – К. : 2006. – 296 с.

13. Волощук А. М. Органи державної влади, що протидіють незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stattionline.org.ua>